

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Адвентивні шкідливі організми»

Ступінь вищої освіти - Магістр
Спеціальність 202 Захист і карантин рослин
Освітня програма «Карантин рослин»
Рік навчання 2, семестр 3
Форма навчання денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС 5
Мова викладання українська

Лектор дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка дисципліни в
eLearn

Доля Микола Миколайович
mykola.dolia@gmail.com
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3879>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основним завданням дисципліни «Адвентивні шкідливі організми» є вивчення особливостей біології карантинних видів для європейського континенту, наукового обґрунтування їх фітосанітарного ризику у разі завезення та можливої акліматизації на території нашої держави, потенційна небезпека та ймовірність акліматизації, необхідність внесення до карантинних переліків, шкідливість для сільського, лісового та садово-паркового господарства, потенційні екологічні та економічні збитки, як наслідок їх життєдіяльності.

Спеціальні (фахові предметні) компетентності (СК)

Компетентності ОП Карантин рослин:

Набуття компетентностей: *загальні компетентності:*

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

фахові компетентності

СК01. Здатність збирати та аналізувати релевантні дані, включно з аерозондуванням і моніторингом, та аналізувати релевантні компетентності дані, у тому числі за допомогою сучасних методів аналізу даних і спеціалізованого програмного забезпечення.

СК03. Здатність використовувати ефективні методики визначення та ідентифікації шкідливих організмів, проводити фітосанітарну діагностику

хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за стадіями розвитку і етапами органогенезу рослин.

Програмні результати навчання (ПРН) ОП Карантин рослин

ПРН01. Здійснювати патентний пошук, захищати інтелектуальну власність, уникати порушень інтелектуальної власності інших осіб.

ПРН02. Відшукувати потрібну інформацію у науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати і оцінювати наявну інформацію.

ПРН05. Обирати, розробляти і застосовувати з урахуванням новітніх досягнень науки і виробництва ефективні методи захисту рослин від шкідливих організмів з використанням інформації щодо фітосанітарного стану, прогнозів, екологічної ситуації і економічної доцільності.

ПРН09. Розробляти, обґрунтовувати та застосовувати фітосанітарні заходи захисту до рослинних багатств країни і навколишнього середовища загалом від занесення та поширення небезпечних карантинних шкідливих організмів.

СТРУКТУРА ДИЦИПЛІНИ
«Адвентивні шкідливі організми»

Тема	Години (лекції/лабораторні)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Модуль 1				
	2			4
Тема 1. Рівень фітосанітарного захисту від адвентивних шкідливих організмів	2/2	Знати ✓ основні напрямки та мету національної фітосанітарної політики України, ✓ головні положення фітосанітарного законодавства нашої країни та їх відповідність міжнародним стандартам. ✓ основні завдання міжнародних організацій з карантину та захисту рослин, ✓ Переліки шкідників, хвороб рослин і бур'янів, що є карантинними для тієї чи іншої країни світу. ✓ Біологічні особливості карантинних шкідливих організмів, особливості їх перенесення та розповсюдження із продукцією рослинного походження	Виконання практичної роботи	12
Тема 2. Угоди Світової організації торгівлі (СОТ) щодо застосування санітарно-фітосанітарних заходів	2/2		Виконання практичної роботи	12
Тема 3. Якісні і кількісні методи оцінки ризику шкідливості адвентивного виду.	2/2		Виконання практичної роботи	12
Тема 4. Експрес-оцінка з мінімальним ресурсом інформації для визначення низького, середнього та високого рівнів ризику шкідливості.	2/2		Виконання практичної роботи	12
Тема 5. Адаптація шкідливого організму та потенційні економічні збитки	2/2		Вміти: ✓ Аналізувати ознаки заселеності, зараженості та	Виконання практичної роботи
Здача модуля	2		Написання тесту	30

Модуль 2				
	2	засміченості вантажу карантинними шкідливими організмами;	23	2
Тема 6. Адвентивні шкідливі організми зернових культур	2/2	✓ Зазначати ймовірність потрапляння та поширення КШО в Україні;	Виконання практичної роботи	10
Тема 7. Адвентивні шкідливі організми бобових культур, кукурудзи	2/2	✓ визначати та обґрунтовувати рівень фітосанітарної безпеки відсутніх шкідливих організмів на території	Виконання практичної роботи	10
Тема 8. Адвентивні шкідливі організми квітково-декоративних культур	2/2	нашої держави, прораховувати ризики від потрапляння цих видів;	Виконання практичної роботи	10
Тема 9. Адвентивні шкідливі організми ягідних, плодових культур та цитрусових	2/2	✓ небезпеку та наслідки занесення шкідливих організмів, що розповсюджені на Україні, на території інших держав,	Виконання практичної роботи	10
Тема 10. Адвентивні шкідливі організми бульб, коренеплодів та інших технічних культур	2/2	✓ визначати здатність адаптації шкідливих організмів та їх потенційну економічну шкоду.	Виконання практичної роботи	10
Здача модуля 2	2		Написання тесту	30
Всього за семестр				70
Екзамен	2		Складання екзамену	30
Разом				100

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наземні та водні екосистеми - реципієнти на території України як мішені інвазій чужорідних організмів.	12
2	Оцінка ризику біотичних інвазій для окремих регіонів України (по «родин» екосистем).	12
3	<p>Оцінка ризику інвазій окремих видів для території України</p> <p>Таксономічні дослідження чужинних організмів (складання найбільш повних списків по таксонам, діагностика).</p> <p>Структура ареалів потенційних адвентивних видів різних таксонів (рід, триба, сімейство).</p> <p>Визначення основних векторів переносу чужинних організмів (торгівля, туризм).</p> <p>Оцінка економічних наслідків інвазії окремого чужинного організму.</p>	12
4	<p>Переліки потенційних інвазійних організмів для України</p> <p>Формування узгоджених Переліків потенційних інвазійних організмів для України (між відомствами).</p> <p>Поширення окремих чужорідних організмів Переліків по світу.</p> <p>Інвазійні навантаження чужинних організмів на екосистеми України.</p>	12
5	<p>Становлення нової популяції на новій території і взаємини адвентивних виду з «сусідами» в своїй екологічній гільдії.</p> <p>Наслідки реінтродукції при відновленні зниклих видів.</p>	12
6	<p>Гармонізація національних правил щодо запобігання вторгнень чужинних організмів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз національних правил (по різних країнах) щодо запобігання вторгнень чужорідних організмів. 2. Особливості виконання національних правил в різних регіонах України . 3. Розробка національних правил по таксонам чужорідних організмів. 4. Вимоги, що пред'являються до імпортних та експортних матеріалами як до переносникам різних організмів (з урахуванням їх класифікації). 	10
7	<p>Система заходів по зниженню ризику інвазій</p> <p>Регіони України, вільні від організмів, до яких пред'являють карантинні вимоги країни-імпортери української продукції.</p> <p>Регіональні особливості щодо зниження рівня ризику інвазій для екосистем-реципієнтів.</p> <p>Розробка системи управління заходами щодо запобігання інвазій (за відповідними групами організмів).</p> <p>Значення вимог щодо запобігання інвазій в якості перешкод для торгівлі, туризму.</p>	10

8	Методи боротьби з небажаними вторгненнями чужинних організмів Розробка нових методів моніторингу та боротьби з чужорідними організмами (біологічний метод, хімічний метод, феромони і т.д.). Проведення моніторингових заходів і спостережень за окремими вогнищами чужинних організмів на території України	10
9	Експрес-діагностика чужинних організмів. Організація кореспондентської мережі і моніторинг біотичних інвазій для території України .	10
10	Інтернет-технології та ефективність моніторингу біотичних інвазій. Інформаційні ресурси з проблеми інвазій (бази даних, бази знань).	10

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про карантин рослин» зі змінами від 19 січня 2006 р.
2. Перелік регульованих шкідливих організмів (затверджений Мін АПК від 04.08.2010 № 467)
3. Угода СОТ щодо застосування санітарних та фітосанітарних заходів, 1994. Женева.
4. Угода ЄОКЗР про застосування санітарних та фітосанітарних заходів

5. МСФЗ №1. Фітосанітарні принципи карантину та захисту рослин і їх застосування у міжнародній торгівлі.
6. МСФЗ № 5. Глосарій фітосанітарних термінів.
7. МСФЗ № 20. Фітосанітарна система регламентації імпорту.
8. МСФЗ № 7. Система сертифікації на експорт.
9. МСФЗ № 12. Вказівки щодо фітосанітарних сертифікатів.
10. МСФЗ №15. Вказівки щодо регулювання дерев'яного пакувального матеріалу у міжнародній торгівлі.
11. МСФЗ № 26. Встановлення зон вільних від плодкових мушок (TEPHRITIDAE).
12. МСФЗ № 19. Формування переліків регульованих шкідливих організмів.
13. Борзих О.І., Башинська О.В., Пилипенко Л.А., Сикало О.О. та інші, та ін., Ілюстрований довідник регульованих шкідливих організмів в Україні. К., «Світ», 2009р. 248 с.
14. Карантинні шкідливі організми. Частина 1. Карантинні шкідники. Мовчан О.М., Київ, Світ 2002. 288 ст.
15. Карантинні шкідливі організми. Частина 2. Карантинні хвороби. Під ред. О.О. Сикало. Сикало О.О., Мовчан О.М., Устінов І.Д. Київ, Світ 2005. 411 ст.
16. Карантин рослин. Частина I. «Карантинні шкідники». Устінов І.Д., Мовчан О.М., Кудіна Ж.Д., К., вид. «ІПС». 1995р. 197 ст.
17. Карантинні шкідливі організми. Мовчан О.М., Устінов І.Д. та ін., К., вид. «Світ», 2000р. 197ст.
18. <http://golovderzhkarantyn.gov.ua/>
19. www.eppo.org/

Оглядові ресурси:

1. Європейська організації з карантину і захисту рослин (ЄОКЗР)
– Режим доступу: https://www.eppo.int/RESOURCES/eppo_standards
2. Режим доступу: – Режим доступу: <https://www.eppo.int/index>
3. ФАО – Режим доступу: <https://www.ippc.int/ru/publications/76/>;
4. Сайт Держпродспоживслужби України – Режим доступу: <https://dpss.gov.ua/>
5. Фітосанітарія, контроль у сфері насінництва та розсадництва [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dpss.gov.ua/fitosanitariya-kontrol-u-sferi-nasinnictva-ta-rozsadnictva>
6. Міністерство аграрної політики та продовольства
– Режим доступу: <https://minagro.gov.ua/ua>
7. Міністерство захисту довкілля та навколишнього середовища
– Режим доступу: <https://mepr.gov.ua/>

8. Державний реєстр пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні [Електронний ресурс]

– Режим доступу: <https://mepr.gov.ua/content/derzhavniy-reestr-pesticidiv-i-agrohimikativ-dozvolenih-do-vikoristannya-v-ukraini-dopovnennya-z-01012017-zgidno-vimog-postanovi-kabinetu-ministriv-ukraini-vid-21112007--1328.html>

9. ПЕРЕЛІК регульованих шкідливих організмів [Електронний ресурс]

– Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0879-19#Text>

10. ПОРЯДОК офіційного встановлення та/або підтримання статусу місця виробництва або виробничої ділянки, вільних від регульованих шкідливих організмів, позбавлення такого статусу, його поновлення та інші умови офіційного встановлення місця виробництва або виробничої ділянки [Електронний ресурс]

– Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE36152.html

11. Діагностичні протоколи

– Режим доступу: https://www.eppo.int/RESOURCES/eppo_standards/pm7_diagnostics

12. Стандарти з аналізу фітосанітарного ризику

– Режим доступу: https://www.eppo.int/ACTIVITIES/plant_quarantine/practical_activities